

Vabariigi Valitsus
kristen.michal@riigikantselei.ee
riigikantselei@riigikantselei.ee

10.10.2024

Ettevõtlusorganisatsioonide pöördumine seoses kaasamisega

Lugupeetud Kristen Michal!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Tööandjate Keskliit ning lisaks veel 38 ettevõtlusorganisatsiooni pöörduvad Vabariigi Valitsuse poole, sest oleme rahulolematud viimaste nädalate õigusloome praktikaga, kus ettevõtluskeskkonda väga oluliselt mõjutavate seaduseelnõude puhul jäetakse ettevõtlusorganisatsioonid kaasamata või jäetakse arvamuse avaldamiseks üksikud tööpäevad.

25. septembril 2024 saatis Vabariigi Valitsus Riigikogule julgeolekumaksu seaduse eelnõu, millega kehtestatakse uue maksuna julgeolekumaks. Tegemist on seaduseelnõuga, mis mõjutab väga oluliselt Eesti ettevõtluskeskkonda. Uue maksu abil loodetakse aastatel 2025-2028 suurendada riigieelarve tulusid ca 2,5 miljardi euro ulatuses. Samas ei küsinud Rahandusministeerium ega Vabariigi Valitsus selle eelnõu kohta ettevõtlusorganisatsioonide arvamust, vaid see saadeti huvigruppe kaasamata Riigikogule.

Viimaste nädalate ebaõnnestunud kaasamise näiteks on veel alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, millega tõstetakse järgnevatel aastatel alkoholi, tubakatoodete ja bensiini aktsiisimäärasid. Selle eelnõu analüüsimiseks ning arvamuse avaldamiseks jäeti ettevõtlusorganisatsioonidele üksnes kolm tööpäeva.

Samuti on elektriturgu asunud ümber kujundama, ilma et muudatusi ja lahendusalternatiive oleks esindusorganisatsioonidega piisavalt arutatud. Samal ajal mõjutavad muudatused, nagu näiteks taastuvenergiatoetused ning sagedusreservi rahastamine, oluliselt elektri lõpphinda ja seeläbi äritarbija konkurentsivõimet.

Kriitikat väärivat seadusloome kultuuri nägime ka kollektiivse töötüli lahendamise seaduse kiireloomulise muutmise juures, kus plaaniti tööturu osapooli kaasamata võtta neilt ära õigus nimetada riikliku lepitaja kandidaat.

Huvigruppide kaasamata jätmine ja lühikese vastamise tähtaja andmine on vastuolus Vabariigi Valitsuse määrusega „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ ning kaasamise hea tavaga. Kaasamise hea tava punkti 4.6. kohaselt tuleb kaasatavatele võimaldada piisavalt aega tagasiside andmiseks ja avalik konsulteerimine peab reeglina kestma neli nädalat.

Lühike vastamise tähtaeg ei võimalda ettevõtlusorganisatsioonidel plaanitavaid muudatusi oma liikmetega põhjalikult arutada, mõjusid analüüsida ning ministeeriumitele

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

TÖÖANDJAD

põhjalikku tagasisidet anda. Selle tulemusena väheneb eelnõu kvaliteet ning õigusloome ja regulatsioonide ettenähtavus.

Meile valmistab muret, et eelnõude menetlemist kiirkorras huvigruppe sisuliselt kaasamata põhjendatakse sageli järgmise aasta riigieelarve koostamisega ja nn kuue kuu reeglina ehk ajaga, mis tuleb jätta maksumuudatuste vastuvõtmise ja rakendamise vahele. Kuue kuu reegel sai kokku lepitud just ettevõtjate ettepanekul ja sellest kinni pidamine on hädavajalik.

Samas pidi see reegel olema nii poliitikutele kui ametnikele varasemalt teada ning põhimõtte järgimine ei tohi kaasa tuua kiirustamist ja mittekvaliteetseid otsuseid. Samuti ei saa üllatusena tulla iga-aastane riigieelarve koostamise vajadus, mis õigustaks kiirustamist.

Tuletame meelde, et ettevõtlusorganisatsioonid saatsid juba eelmise aasta septembris Vabariigi Valitsusele ühispöördumise seoses hea õigusloome põhimõtete mittejärgimisega. Kahjuks ei ole need probleemid tänaseks lahenenud.

Ettevõtlusorganisatsioonid mõistavad jätkuvalt hukka eelnõude menetlemise kiirkorras, seda eriti olukorras, kus tegemist on väga oluliselt ettevõtluskeskkonda mõjutavate seaduseelnõudega.

Palume ministeeriumitel ja Vabariigi Valitsusel järgida hea õigusloome põhimõtteid, sealhulgas anda huvigruppidele võimalus kaasa rääkida ning jätta selleks piisavalt aega. Näiteks julgeolekumaksu seaduse eelnõu puhul oleks olnud võimalik ettevõtlusorganisatsioone sisuliselt kaasata, sest uus maks jõustub eelnõu kohaselt alles 2026. aasta alguses.

Üksnes käibemaksumäära tõusu puudutav muudatus oleks vajanud kiireloomulisena menetlemist, kui on soov jõustada see 2025. aasta 1. juulil.

Aktsiiside tõstmist puudutava eelnõu puhul soovitame loobuda aktsiiside tõstmisest 2025. aastal ning see võimaldaks eelnõu puhul järgida kõiki hea õigusloome põhimõtteid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Hando Sutter, Eesti Tööandjate Keskliidu tegevjuht

Pöördumisega on liitunud järgmised ettevõtlusorganisatsioonid:

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Eesti Toiduainetööstuse Liit

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

TÖÖANDJAD

Eesti Trüki- ja Pakenditööstuse Liit
Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liit
Eesti Masinatööstuse Liit
Eesti Mööblitootjate Liit
Eesti Plastitööstuse Liit
Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Eesti Transpordikütuste Ühing
Eesti Erametsaliit
Eesti Kaupmeeste Liit
Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon
Eesti Taristuehituse Liit
Autoettevõtete Liit
Eestimaa Talupidajate Keskliit
Eesti Rõiva- ja Tekstiililiit
Eesti Turbaliit
Eesti Keemiatööstuse Liit
Eesti Puitmajaliit
Eesti Pangaliit
Eesti Turvaettevõtete Liit
Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit
Eesti E-kaubanduse Liit
Eesti Hotellide ja Restoranide Liit
Eesti Elektroonikatööstuse Liit
Alkoholitootjate ja Maaletoojate Liit
Eesti Kalaliit
Eesti Meretööstuse Liit
Eesti Vee-ettevõtete Liit
Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liit
Eesti Ehitusettevõtjate Liit
Eesti Ringmajandusettevõtete Liit
Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
Personalijuhtimise Ühing PARE
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit
Eesti Laevaomanike Liit
Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsioon
Ravimitootjate Liit